

[Aage Fogh.]

miske grundlag er efter mit skøn i orden.

Jeg skal så ganske kort fremhæve betydningen af det sociale moment. Jeg tror, det vil være overmåde farligt at fortsætte med at pumpe flere og flere medborgere fra landet ind til de store byer. Jeg tror, at en fortsættelse af den udvikling, som professorerne Dich og Jørgen Pedersen har gjort opmærksom på, og som i øjeblikket går med en fart, vi aldrig har kendt tidligere, kan blive farlig. Også af denne grund bør vi skaffe plads til flere derude.

Angående det foreliggende lovforslag skal jeg blot sige et par ord om noget af det, der ikke findes i forslaget. Jeg havde i fjor lejlighed til på mit partis vegne at tage stilling til det forslag om ekspropriation, som socialdemokratiet havde fremsat, og jeg kunne forsåvidt i dag nøjes med at henvise til mine udtalelser på mødet den 10. marts 1953, de findes i folketingstidende sp. 3254, men jeg vil dog gerne uddybe disse udtalelser lidt nærmere.

Jeg vil først og fremmest gøre opmærksom på, at efter mit skøn ligger det sådan, at hvis man gennemfører en ekspropriationsbestemmelse i dag, vil jordlovenes administrationsapparat bryde fuldkommen sammen. Det er ingen hemmelighed, at der er megen kritik overfor jordlovenes administration, den er langsommelig, og man har det indtryk, at den er belastet til den yderste grænse, og jeg tør roligt påstå, at hvis den derudover blev belastet med administrationen af en ekspropriationsparagraf, ville det hele blive kaos. Bl. a. derfor vil vi ikke kunne støtte et sådant forslag.

En anden ting, jeg gør opmærksom på, er, at ved den måde, administrationsapparatet er opbygget på, adskiller jordlove sig fra alle andre love, idet de ikke alene skal vedtages af et demokratisk folketing, men også vedtages af en administration, der er bygget op på et demokratisk grundlag. Vi ser jo det særsyn i dag, at formanden for det udvalg, der administrerer jordlovene, er i principiel modstrid med flertallet her i tinget. Han er således modstander af jordrenteprikket og modstander af konjunkturbestemt rente. Vi ved, at i alle tremandsudvalgene og alle amtskommissionerne i de amter og sogne, hvor venstre og konserva-

tive har flertallet, sidder der to modstandere mod en ekspropriationsbestemmelse og højst een for. Hvordan tror de ærede medlemmer samarbejdet former sig derude? Altså også af hensyn til det samarbejde, der nødvendigvis må findes, hvis denne administrationsform skal opretholdes, vil jeg anse det for uforvarligt at gennemføre en ekspropriationsbestemmelse i dag, og jeg anerkender, at den højtærede landbrugsminister har vurderet disse særlige forhold rigtigt og har undladt at fremsætte noget forslag om ekspropriation. Det tjener for mig at se som bevis for den højtærede landbrugsministers sunde dømmekraft.

Dernæst nogle ord om forkøbsretten. Jeg forstår aldeles ikke, at de foregående talere, det ærede medlem hr. Sønderup og det ærede medlem hr. Tesdorpf, taler, som om det var en helt ny jordlov, vi skulle lave. Det er jo fuldkommen forkert. Det eneste, det drejer sig om nu, er, at der, da det nye, som blev indført i 1948, princippet om forkøbsret, har vist sig ikke at være helt så tilfredsstillende, som vi havde ventet, skal foretages nogle ændringer. Alt det andet, der blev gennemført i 1948, står uændret.

Først må jeg vedrørende bestemmelsen om forkøbsretten sige, at jeg vurderer den meget højt. Jeg er særdeles tilfreds med, at vi i 1948 kunne enes om at gennemføre den. Det har imidlertid vist sig i praksis, at i adskillige amter er forkøbsretten overhovedet ikke brugt; adskillige af udvalgene har i de amter, hvor de har ansvaret for administrationen, overhovedet ikke en eneste gang prøvet at bruge forkøbsretten, medens den i andre amter bruges hyppigt og med godt resultat. Vi må derfor forlange, at det i den kommende tid må blive en almindelig regel, at forkøbsretten bringes i anvendelse, for derigennem kan der fremskaffes jord. Det har hidtil knebet ikke så ganske lidt i praksis at få en landmand til at forstå, at det, at der tinglyses forkøbsret på hans ejendom, i og for sig ikke medfører ulemper for ham. Det bedste eksempel, vi har herpå, er, da forkøbsretten blev brugt overfor Lerchenborg, vel nok den største handel, der er foretaget på dette grundlag. Da ejeren havde solgt Lerchenborg til den engelske godsejer for ca. 1/2 mill. kr. og statens jordlovsudvalg gik ind i handelen, fik sælgeren til punkt og prikke det, der var aftalt med